

Žiadna chudoba

Odstránenie chudoby všade a vo všetkých jej formách

1.1 Do roku 2030 odstrániť extrémnu chudobu všade na svete; extrémna chudoba je v súčasnosti definovaná ako život za menej než 1,25 dolára na deň.

1.2 Do roku 2030 aspoň o polovicu znížiť podiel mužov, žien a detí všetkých vekových kategórií, ktorí žijú v chudobe tak, ako je definovaná v národnej legislatíve.

1.3 Na úrovni štátu zaviesť vhodné systémy sociálnej ochrany pre všetkých, vrátane tých, ktorí to potrebujú najviac, a do roku 2030 rozšíriť ich dosah na väčšinu chudobných a ohrozených.

1.4 Do roku 2030 zabezpečiť, aby všetci muži a ženy, najmä chudobní a zraniteľní, mali rovnaké práva na prístup k ekonomickým zdrojom a základným službám, na vlastníctvo a možnosť narábať s pôdou, a rovnaké práva na ďalšie formy vlastníctva, dedičstva, prírodné zdroje, príslušné nové technológie a finančné služby ako napríklad mikrofinancovanie.

1.5 Do roku 2030 posilniť odolnosť chudobných a zraniteľných a zmierniť ich zraniteľnosť voči extrémnym klimatickým javom a inými ekonomickými, sociálnymi a environmentálnymi otrasmi a pohromami.

1.a Zabezpečiť výraznú mobilizáciu prostriedkov z rôznych zdrojov, okrem iného aj dokonalejšiu rozvojovú spoluprácu, a zabezpečiť tak primerané a predvídateľné prostriedky pre rozvojové krajiny – predovšetkým najmenej rozvinuté – na zavádzanie programov a politik na odstránenie chudoby vo všetkých jej formách.

1.b Vytvoriť výrazné politické stratégie na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni, založené na (genderovo/rodovo) citlivých rozvojových stratégiách na podporu chudobných, ktoré budú viesť k zrýchleniu investícií do opatrení na odstránenie chudoby.

Žiadny hlad

Odstránenie hladu, dosiahnutie potravinovej bezpečnosti, zlepšenie výživy a podpora udržateľného poľnohospodárstva

2.1 Do roku 2030 ukončiť hlad a zabezpečiť všetkým ľuďom, najmä chudobným a zraniteľným, vrátane malých detí, prístup k bezpečnej, výživnej a postačujúcej strave po celý rok.

2.2 Do roku 2030 odstrániť všetky formy podvýživy a do roku 2025 dosiahnuť medzinárodne dohodnuté ciele ohľadom zakrpatenia a vychudnutia detí mladších ako 5 rokov a vyriešiť výživové potreby dospelých dievčat, tehotných a dojčiacich žien a starších osôb.

2.3 Do roku 2030 zdvojnásobiť poľnohospodársku produktivitu a príjmy drobných poľnohospodárov – najmä žien, pôvodných obyvateľov, rodinných farmárov, pastierov, rybárov – pomocou zaistenia bezpečného a rovného prístupu k pôde, ďalším výrobným zdrojom (a vkladom), znalostiam, finančným službám, trhom a vytváraniu príležitostí na tvorbu pridanej hodnoty a prístupu k zamestnaniu v nepoľnohospodárskom sektore.

2.4 Do roku 2030 zaviesť systémy udržateľnej výroby potravín a odolné poľnohospodárske postupy, ktoré zvýšia produktivitu a výrobu a pomôžu zachovať ekosystémy posilňujúce schopnosť pôdy prispôbiť sa klimatickým zmenám, extrémnemu počasiu, suchu, záplavám a ďalším pohromám, a ktoré postupne zlepšia kvalitu pôdy.

2.5 Do roku 2020 zabezpečiť zachovanie genetickej rozmanitosti osív, pestovaných plodín, hospodárskych a domácich zvierat a ich divoko žijúcich príbuzných druhov, okrem iného pomocou správne spravovaných a diverzifikovaných semenných a rastlinných bánk na národnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni a zabezpečiť prístup k spravodlivému zdieľaniu prínosov z využívania genetických zdrojov a tradičných poznatkov, v súlade s medzinárodnými dohodami.

2.a Zvýšiť investície do vidieckej infraštruktúry, poľnohospodárskeho výskumu a nadstavbových služieb, vývoja technológií a génových bánk zvierat a rastlín, za účelom zlepšenia poľnohospodárskych výrobných kapacít v rozvojových krajinách, predovšetkým v tých najmenej rozvinutých, okrem iného aj prostredníctvom posilnenia medzinárodnej spolupráce.

2.b Napraviť a predchádzať obchodným obmedzeniam a deformáciám na svetových poľnohospodárskych trhoch, okrem iného prostredníctvom súbežného odstraňovania všetkých foriem dotácií na vývoz a ďalších opatrení s podobným účinkom, v súlade s mandátom Doha Development Round.

2.c Prijatť opatrenia k zabezpečeniu riadneho fungovania trhu potravinárskych komodít a ich derivátov a uľahčiť včasný prístup k informáciám o trhu, vrátane informácií o potravinových rezervách, s cieľom prispieť k obmedzeniu extrémnej nestálosti cien potravín.

Kvalita zdravia a života

Zabezpečenie zdravého života a podpora blahobytu pre všetkých, v každom veku

3.1 Do roku 2030 celosvetovo znížiť mieru úmrtnosti matiek na menej ako 70 na 100 000 pôrodov.

3.2 Do roku 2030 zabrániť úmrtiam novorodencov a detí mladších ako 5 rokov, ktorým je možné predísť. Všetky krajiny sa budú usilovať o zníženie novorodeneckej úmrtnosti na úroveň maximálne 12 úmrtí na 1000 živonarodených detí a zníženie úmrtnosti detí mladších ako 5 rokov na úroveň menej ako 25 na 1000 živonarodených detí.

3.3 Do roku 2030 ukončiť epidémie AIDS, tuberkulózy, malárie a zanedbávaných tropických ochorení a bojovať proti hepatitíde, vodou prenosným ochoreniam a ostatným prenosným ochoreniam.

3.4 Do roku 2030 o tretinu znížiť predčasnú úmrtnosť na neprenosné choroby pomocou prevencie a liečby, podporovať duševné zdravie a duševnú pohodu.

3.5 Posilniť prevenciu a liečbu užívania návykových látok, vrátane užívania narkotík a škodlivého požívania alkoholu.

3.6 Do roku 2020 celosvetovo znížiť počet úmrtí a zranení pri dopravných nehodách na polovicu.

3.7 Do roku 2030 zabezpečiť všeobecný prístup k službám pre sexuálne a reprodukčné zdravie, ako sú programy plánovaného rodičovstva, informácie a vzdelávanie alebo zahrnutie problematiky reprodukčného zdravia do národných stratégií a programov.

3.8 Docieľiť univerzálne zdravotné pokrytie, vrátane ochrany finančných rizík, prístupu ku kvalitnej základnej zdravotnej starostlivosti a prístupu k bezpečným, účinným, kvalitným a cenovo dostupným základným liečivám a očkovacím látkam pre všetkých.

3.9 Do roku 2030 podstatne znížiť počet úmrtí a ochorení vplyvom nebezpečných chemických látok a znečisteného vzduchu, vody a pôdy.

3.a Posilniť uplatňovanie rámcovej zmluvy Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) o kontrole tabaku vo všetkých krajinách podľa potreby.

3.b Podporovať výskum a vývoj nových vakcín a liekov na prenosné aj neprenosné choroby, ktoré primárne postihujú predovšetkým rozvojové krajiny, poskytnúť prístup k cenovo dostupným základným liekom a vakcínam v súlade s Deklaráciou z Dauha o Dohode TRIPS a verejným zdravím, ktorá potvrdzuje právo rozvojových krajín plne využiť ustanovenie v Dohode o obchodných aspektoch práv k duševnému vlastníctvu, pokiaľ ide o flexibilitu v ochrane verejného zdravia a najmä v prístupe k liekom pre všetkých.

3.c Podstatne zvýšiť financovanie zdravotníctva a nábor, rozvoj, školenie a retenciu pracovníkov v zdravotníctve v rozvojových krajinách, hlavne v tých najmenej rozvinutých a v malých ostrovných rozvojových štátoch.

3.d Zvýšiť kapacitu všetkých zemí, hlavne rozvojových, pre včasné varovanie, znižovanie rizík a riadenia národných a globálnych zdravotných rizík.

Kvalitné vzdelanie

Zabezpečenie inkluzívneho, spravodlivého a kvalitného vzdelávania a podpora príležitostí na celoživotné vzdelávanie pre všetkých

4.1 Do roku 2030 zabezpečiť, aby všetky dievčatá a chlapci ukončili bezplatné, rovnoprávne a kvalitné primárne a sekundárne vzdelanie, ktoré bude viesť k zodpovedajúcim a efektívnym študijným výsledkom.

4.2 Do roku 2030 zabezpečiť, aby všetky dievčatá a chlapci mali možnosť kvalitného rozvoja v ranom detstve, prístup k starostlivosti a predškolskému vzdelávaniu, aby boli pripravení pre základné vzdelanie.

4.3 Do roku 2030 zabezpečiť rovný prístup všetkých žien a mužov k cenovo dostupnému a kvalitnému odbornému, učňovskému a vyššiemu vzdelaniu, vrátane univerzitného.

4.4 Do roku 2030 výrazne zvýšiť počet mladých a dospelých, ktorí majú potrebné zručnosti vrátane technických a odborných, ktoré budú predpokladom pre zamestnanie, dôstojné pracovné zaradenia a pre podnikanie.

4.5 Do roku 2030 eliminovať nerovnosti vo vzdelávaní medzi pohlaviami a zabezpečiť rovný prístup ku všetkým úrovňam vzdelania a odbornej prípravy pre znevýhodnených – osoby so zdravotným postihnutím, pôvodné obyvateľstvo alebo ohrozené deti.

4.6 Do roku 2030 zabezpečiť, aby všetci mladí a značná časť dospelých mužov a žien dosiahla gramotnosť a matematickú gramotnosť.

4.7 Do roku 2030 zabezpečiť, aby všetci študenti získali znalosti a zručnosti potrebné na podporu udržateľného rozvoja, okrem iného prostredníctvom vzdelávania o udržateľnom rozvoji a trvalo udržateľnom spôsobe života, o ľudských právach, rovnosti pohlaví, taktiež pomocou podpory kultúry mieru a nenásilia, globálneho občianstva a ocenenia kultúrnej rozmanitosti a príspevku kultúry k udržateľnému rozvoju.

4.a Vybudovať a vylepšiť vzdelávacie zariadenia, ktoré budú citlivo pristupovať k deťom, zdravotne postihnutým a tiež k otázkam rovnosti pohlaví, a poskytnú bezpečné, nenásilné, inkluzívne a efektívne vzdelávacie prostredie pre všetkých.

4.b Do roku 2020 na celom svete výrazne rozšíriť počet štipendií pre študentov z rozvojových krajín – hlavne tých najmenej rozvinutých, malých ostrovných rozvojových štátov a afrických štátov – pre zápis na vysokoškolské vzdelávanie, učňovskú prípravu a vzdelávacie programy v informačných a komunikačných technológiách, v technologických, stavebných a vedeckých odboroch v rozvinutých a rozvojových štátoch.

4.c Do roku 2030 výrazne zvýšiť počty kvalifikovaných učiteľov, a to prostredníctvom medzinárodnej spolupráce pre vzdelávanie učiteľov v rozvojových krajinách, predovšetkým v tých najmenej rozvinutých a malých ostrovných rozvojových štátoch.

Rodová rovnosť

Dosiahnutie rodovej rovnosti a posilnenie postavenia všetkých žien a dievčat

5.1 Celosvetovo skončovať so všetkými formami diskriminácie žien a dievčat.

5.2 Eliminovať všetky formy násilia voči ženám a dievčatám vo verejnej i súkromnej sfére, vrátane obchodu s ľuďmi a sexuálneho či iného vykorisťovania.

5.3 Odstrániť všetky škodlivé praktiky ako sú detské, predčasné a nútené manželstvá alebo ženská obriezka.

5.4 Uznávať a oceňovať neplatenú starostlivosť a domáce práce pomocou zabezpečenia verejných služieb, infraštruktúry a politiky sociálnej ochrany a presadzovania spoločnej zodpovednosti v rámci domácnosti a rodiny, podľa zvyklostí danej krajiny.

5.5 Zabezpečiť ženám rovnaké príležitosti a plnú a efektívnu účasť na rozhodovaní na všetkých úrovniach v politickom, ekonomickom a verejnom živote.

5.6 Zabezpečiť všeobecnú dostupnosť služieb sexuálneho a reprodukčného zdravia a reprodukčného práva, ako to bolo dohodnuté v súlade s Akčným plánom Medzinárodnej konferencie o populácii a rozvoji a s Pekinskou akčnou platformou a záverečnými dokumentmi nadväzujúcich konferencií.

5.a Uskutočniť reformy, ktoré ženám zabezpečia rovnaké právo na ekonomické zdroje, rovnako ako na možnosť vlastníť a hospodáriť s pozemkami a na ďalšie formy vlastníctva, na prístup k finančným službám, dedičstvu a prírodným zdrojom v súlade s národnou legislatívou.

5.b Rozšíriť možnosti využívania moderných technológií, najmä informačných a komunikačných, na posilnenie postavenia žien.

5.c Prijať a posilniť vhodné politiky a vymáhateľné právne predpisy pre presadzovanie rovnosti žien a mužov a posilňovanie postavenie žien a dievčat vo všetkých sférach.

Čistá voda a hygiena

Zabezpečenie dostupnosti vody, udržateľného hospodárenia s vodou a hygienických zariadení pre všetkých

6.1 Do roku 2030 zabezpečiť univerzálny a rovný prístup k bezpečnej a cenovo dostupnej pitnej vode pre všetkých.

6.2 Do roku 2030 spravodlivo pre všetkých zabezpečiť zodpovedajúce sanitačné a hygienické zariadenia a skoncovať s defekáciou na verejnosti, so zvláštnym ohľadom na potreby žien, dievčat a ľudí v ťažkej situácii.

6.3 Do roku 2030 zlepšiť kvalitu vody znížením jej znečistenia, obmedzením vyhadzovania odpadov do vody a minimalizáciou vypúšťania nebezpečných chemických látok do vody, znížiť podiel znečistených odpadových vôd na polovicu a podstatne zvýšiť recykláciu a bezpečné opätovné využívanie vody v celosvetovom meradle.

6.4 Do roku 2030 podstatne zvýšiť efektívnosť využívania vody vo všetkých sektoroch a zabezpečiť udržateľný odber a dodávky pitnej vody tak, aby bol vyriešený nedostatok vody a podstatne sa znížil počet ľudí trpiacich jej nedostatkom.

6.5 Do roku 2030 zaviesť integrovanú správu vodných zdrojov na všetkých úrovniach, a to aj za pomoci cezhraničnej spolupráce tam, kde je to vhodné.

6.6 Do roku 2020 zabezpečiť ochranu a obnovu ekosystémov súvisiacich s vodou, vrátane hôr, lesov, mokradí, riek, kolektorov podzemných vôd a jazier.

6.a Do roku 2030 rozšíriť medzinárodnú spoluprácu a podporu budovania kapacít v rozvojových krajinách v rámci programov a činností súvisiacich s vodou a sanitačnými zariadeniami, zahrňujúcimi zadržovanie, odsolovanie a efektívne využívanie vody, čistenie odpadových vôd a využívanie technológií recyklácie a opätovného využívania vody.

6.b Podporovať a posilňovať zapojenie miestnych komunít do zlepšovania správy vodných zdrojov a sanitačných zariadení.

Dostupná a čistá energia

Zabezpečenie prístupu k cenovo dostupnej, spoľahlivej, udržateľnej a modernej energii pre všetkých

7.1 Do roku 2030 všetkým zabezpečiť prístup k cenovo dostupným, spoľahlivým a moderným energetickým službám.

7.2 Do roku 2030 podstatne zvýšiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celosvetovom energetickom mixe.

7.3 Do roku 2030 celosvetovo zdvojnásobiť energetickú účinnosť.

7.a Do roku 2030 zlepšiť medzinárodnú spoluprácu v oblasti sprístupňovania výskumu a technológií čistej energie, vrátane energie z obnoviteľných zdrojov, energetickej účinnosti a pokročilých a čistejších technológií fosílnych palív; podporovať investície do energetickej infraštruktúry a technológií čistej energie.

7.b Do roku 2030 rozšíriť infraštruktúru a vylepšiť technológie pre dodávky moderných a udržateľných energetických služieb pre všetkých v rozvojových krajinách, hlavne v najmenej rozvinutých a malých ostrovných rozvojových štátoch.

Dôstojná práca a ekonomický rast

Podpora trvalého, inkluzívneho a udržateľného ekonomického rastu, plnej a produktívnej zamestnanosti a dôstojnej práce pre všetkých

8.1 Udržovať ekonomický rast per capita v závislosti od podmienok jednotlivých krajín, predovšetkým minimálne 7%-ný ročný nárast HDP v najmenej rozvinutých krajinách.

8.2 Dosiahnuť vyššiu úroveň ekonomickej produktivity pomocou diverzifikácie, technologického rozvoja a inovácií, okrem iného tiež zameraním sa na odvetvia s vysokou pridanou hodnotou a vysokým podielom ľudskej práce.

8.3 Podporovať politiky orientované na rozvoj, ktoré podporujú produktívne činnosti, vytváranie dôstojných pracovných miest, podnikanie, kreativitu a inovácie, a podporujú vznik a rast mikropodnikov, malých a stredných podnikov, okrem iného prostredníctvom sprístupňovania finančných služieb.

8.4 Postupne až do roku 2030 zlepšovať efektívne využívanie globálnych zdrojov v spotrebe a výrobe a spraviť všetko potrebné pre to, aby ekonomický rast nebol spojený s poškodzovaním životného prostredia, v súlade s 10-ročným rámcovým programom trvale udržateľnej spotreby a výroby, na ktorého čele stoja rozvinuté krajiny.

8.5 Do roku 2030 dosiahnuť plnú a produktívnu zamestnanosť a zabezpečiť dôstojnú prácu pre všetky ženy a mužov, vrátane mladých ľudí a osôb so zdravotným postihnutím, a zabezpečiť rovnakú odmenu za rovnakú prácu.

8.6 Do roku 2020 podstatne znížiť podiel mladých ľudí, ktorí nepracujú ani neštudujú.

8.7 Prijíť okamžité a účinné opatrenia na odstránenie nútenej práce, skončovať s modernými formami otroctva a s obchodovaním s ľuďmi a dosiahnuť zákaz a odstránenie najhorších foriem detskej práce, vrátane náborov a využívania detských vojakov, a do roku 2025 odstrániť detskú prácu vo všetkých jej formách.

8.8 Chrániť práva a podporovať bezpečné a stabilné pracovné podmienky pre všetkých pracujúcich, vrátane pracujúcich migrantov – najmä žien a ľudí s nebezpečným povoláním.

8.9 Do roku 2030 navrhnuť a realizovať politiky podpory udržateľného cestovného ruchu, ktorý vytvára pracovné miesta a podporuje miestnu kultúru a produkty.

8.10 Posilniť kapacitu domácich finančných inštitúcií na podporu a rozšírenie prístupu k bankovníctvu, poisťovníctvu a finančným službám pre všetkých.

8.a Zvýšiť podporu konceptu „Pomoc na podporu obchodu“ (Aid for Trade) pre rozvojové krajiny, hlavne tie najmenej rozvinuté, okrem iného prostredníctvom programu „Prehĺbený integrovaný rámec pre obchodnú technickú asistenciu pre najmenej rozvinuté štáty“ (Enhanced Integrated Framework for Trade-Related Technical Assistance to Least Developed Countries, EIF).

8.b Do roku 2020 rozvinúť a priviesť k životu globálnu stratégiu pre zamestnávanie mladých a realizovať Globálny pakt pre pracovné miesta Medzinárodnej organizácie práce.

Priemysel, inovácie a infraštruktúra

Vybudovanie odolnej infraštruktúry, podpora inkluzívnej a udržateľnej industrializácie a podpora inovácií

9.1 Rozvinúť kvalitnú, spoľahlivú, udržateľnú a odolnú infraštruktúru, zahŕňajúcu aj regionálnu a cezhraničnú infraštruktúru, na podporu ekonomického rozvoja a zvýšenej kvality života, so zameraním na ekonomicky dostupný a rovný prístup pre všetkých.

9.2 Podporovať inkluzívnu a udržateľnú industrializáciu a do roku 2030 významne zvýšiť podiel priemyslu na zamestnanosti a HDP, s ohľadom na podmienky v jednotlivých krajinách, a zdvojnásobiť jeho podiel v najmenej rozvinutých krajinách.

9.3 Zlepšiť prístup malých priemyslových a iných podnikov – najmä v rozvojových krajinách – k finančným službám, vrátane dostupných úverov, a ich začleňovanie do hodnotových reťazcov a trhov.

9.4 Do roku 2030 zmodernizovať infraštruktúru a zdokonaľiť vybavenie priemyslových podnikov tak, aby boli udržateľné, účinnejšie využívali zdroje; ďalej využívať viac čistých a k životnému prostrediu šetrných technológií a výrobných procesov; zapoja sa všetky štáty s ohľadom na svoje možnosti.

9.5 Posilniť vedecký výskum, zlepšiť technologickú vybavenosť priemyselných odvetví vo všetkých krajinách, najmä rozvojových a do roku 2030 podporovať inovácie a významne zvýšiť počet výskumných a vývojových pracovníkov na 1 milión obyvateľov a výdavky na súkromný a verejný výskum a vývoj.

9.a Napomáhať k rozvoju udržateľnej a odolnej infraštruktúry v rozvojových krajinách prostredníctvom lepšej finančnej, technologickej a technickej podpory africkým, najmenej rozvinutým, vnútrozemským rozvojovým a malým ostrovným rozvojovým krajinám.

9.b Podporovať rozvoj technológií, výskumu a inovácií v rozvojových krajinách, vrátane zabezpečenia priaznivého politického prostredia, okrem iného pre diverzifikáciu priemyslu a výrobu tovaru s pridanou hodnotou.

9.c Výrazne zvýšiť prístup k informačným a komunikačným technológiám a usilovať sa o poskytovanie všeobecného a cenovo dostupného prístupu k internetu v najmenej rozvinutých krajinách do roku 2020.

Zníženie nerovnosti

Zníženie nerovnosti v rámci jednotlivých krajín a medzi krajinami

10.1 Do roku 2030 postupne dosiahnuť a udržať rast príjmov spodných 40% populácie na úrovni vyššej ako je celoštátny priemer.

10.2 Do roku 2030 posilňovať a podporovať sociálne, ekonomické a politické začleňovanie všetkých, bez ohľadu na vek, pohlavie, zdravotné postihnutie, rasu, etnický pôvod, náboženské vierovyznanie a ekonomické alebo iné postavenie.

10.3 Zabezpečiť rovnosť príležitostí a znížiť nerovnosti, najmä odstraňovaním diskriminačných zákonov, politík a postupov a podporou vhodných právnych predpisov, politík a postupov.

10.4 Prijatť politické opatrenia, hlavne vo fiškálnej a mzdovej oblasti a v oblasti sociálnej ochrany a postupne dosiahnuť väčšiu rovnosť.

10.5 Zlepšiť reguláciu a monitoring globálnych finančných trhov a inštitúcií a posilniť uplatňovanie týchto regulácií.

10.6 Zabezpečiť väčšie zastúpenie a silnejší hlas pre rozvojové štáty, pri rozhodovaní v rámci medzinárodných ekonomických a finančných inštitúcií, s cieľom vytvoriť efektívnejšie, vierohodnejšie, spoľahlivejšie a legitímnejšie inštitúcie.

10.7 Uľahčovať riadenú, bezpečnú a zodpovednú migráciu a mobilitu ľudí, zahŕňajúcu uplatňovanie plánovaných a dobre riadených migračných politík.

10.a Uplatňovať zásadu zvláštneho a diferencovaného prístupu k rozvojovým krajinám, hlavne k tým najmenej rozvinutým, v súlade s dohodami Svetovej obchodnej organizácie.

10.b Podporovať oficiálnu rozvojovú pomoc (ODA) a finančné toky zahŕňajúce priame zahraničné investície do štátov, ktoré to najviac potrebujú, hlavne najmenej rozvinuté, africké štáty, malé ostrovné a vnútrozemské rozvojové štáty, v súlade s ich národnými plánmi a programami.

10.c Do roku 2030 znížiť náklady na transakcie na odosielanie migrantov na menej ako 3% a eliminovať kanály s nákladmi vyššími než 5%.

Udržateľné mestá a komunity

Budovanie inkluzívnych, bezpečných, odolných a udržateľných miest a ľudských sídiel

11.1 Do roku 2030 všetkým zabezpečiť prístup k zodpovedajúcemu, bezpečnému a cenovo dostupnému bývaniu a základným službám, a zlepšiť podmienky bývania v slumoch.

11.2 Do roku 2030 všetkým poskytnúť prístup k bezpečným, finančne dostupným, ľahko prístupným a udržateľným dopravným systémom, zlepšiť bezpečnosť cestnej premávky, predovšetkým rozšírením verejnej dopravy so zvláštnym dôrazom na potreby ľudí v ťažkej situácii, ako sú ženy, deti, osoby so zdravotným postihnutím a starší ľudia.

11.3 Do roku 2030 posilniť inkluzívnu a udržateľnú urbanizáciu a kapacity pre participatívne, integrované a udržateľné plánovanie a správu miest a obcí vo všetkých krajinách.

11.4 Zlepšiť úsilie na ochranu a záchranu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva.

11.5 Do roku 2030 výrazne znížiť počet úmrtí a ďalších negatívnych dopadov prírodných katastrof zahŕňajúcich pohromy spojené s vodou. Týka sa to tiež priamych ekonomických strát vo vzťahu ku globálnemu HDP. Zvláštnu pozornosť je nutné venovať ochrane chudobných a zraniteľných ľudí.

11.6 Do roku 2030 znížiť nepriaznivý dopad životného prostredia miest na ich obyvateľov, predovšetkým zameraním pozornosti na kvalitu ovzdušia a nakladanie s komunálnym a iným odpadom.

11.7 Do roku 2030 zabezpečiť všeobecný prístup k bezpečnej, inkluzívnej a prístupnej mestskej zeleni a verejnému priestoru, najmä pre ženy a deti, starších ľudí a osoby so zdravotným postihnutím.

11.a Podporovať pozitívne ekonomické, sociálne a environmentálne väzby medzi mestskými, prímestskými a vidieckymi oblasťami, zlepšením národného a regionálneho rozvojového plánovania.

11.b Do roku 2020 výrazne zvýšiť počet miest a obcí, ktoré prijímajú a realizujú integrované politiky a plány na podporu inklúzie, účinného využívania zdrojov, zmierňovania a adaptácie na klimatické zmeny, odolnosť voči katastrofám, a vypracovať a realizovať komplexné riadenie rizika katastrof na všetkých úrovniach v súlade so Sendaiským rámcom pre DRR 2015 – 2030.

11.c Podporovať najmenej rozvinuté krajiny, okrem iného aj prostredníctvom finančnej a technickej pomoci, pri stavbe udržateľných a odolných budov, s využitím miestnych materiálov.

Zodpovedná spotreba a výroba

Zabezpečenie udržateľných spôsobov spotreby a výroby

12.1 Uplatňovať 10-ročný rámec programov pre udržateľnú spotrebu a výrobu so zapojením všetkých štátov na čele s rozvinutými štátmi, s prihliadnutím na rozvoj a schopnosti rozvojových štátov.

12.2 Do roku 2030 dosiahnuť udržateľné hospodárenie s prírodnými zdrojmi a ich efektívne využívanie.

12.3 Do roku 2030 znížiť, v prepočte na hlavu, globálne plytvanie potravinami na maloobchodnej a spotrebiteľskej úrovni na polovicu, a znížiť straty na potravinách v celom výrobnom a zásobovacom procese, vrátane straty po zbere.

12.4 Do roku 2020 dosiahnuť také nakladanie s chemickými látkami a odpadmi počas celého ich životného cyklu, aby bolo šetrné k životnému prostrediu, v súlade s dohodnutými medzinárodnými rámcami, a výrazne znížiť ich uvoľňovanie do ovzdušia, vody a pôdy tak, aby sa minimalizovali nepriaznivé dopady na ľudské zdravie a životné prostredie.

12.5 Do roku 2030 výrazne znížiť produkciu odpadov pomocou prevencie, redukcie, recyklácie a opätovného používania.

12.6 Podporovať podniky, hlavne veľké a nadnárodné spoločnosti, aby prijali udržateľné postupy a začlenili informácie o udržateľnosti do svojich pravidelných správ.

12.7 Presadzovať udržateľné postupy pri zadávaní verejných obstarávaní v súlade s národnými politikami a prioritami.

12.8 Do roku 2030 zabezpečiť, aby ľudia na celom svete mali relevantné informácie a povedomie o udržateľnom rozvoji a životnom štýle v súlade s prírodou.

12.a Podporovať rozvojové krajiny, aby posilnili svoje vedecké a technologické kapacity, a prešli tak k udržateľnejšiemu spôsobu výroby a spotreby.

12.b Vytvoriť a zaviesť nástroje na sledovanie dopadov udržateľného rozvoja na cestovný ruch, ktorý vytvára pracovné miesta a podporuje miestnu kultúru a produkty.

12.c Usmerniť neefektívne dotácie na fosílna palivá, podporujúce nadbytočnú spotrebu, odstraňovaním pokrivenia trhu, v súlade s podmienkami v jednotlivých štátoch, okrem iného aj prostredníctvom daňovej reštrukturalizácie a rušením týchto škodlivých dotácií tam, kde existujú, aby bol zrejmý ich dopad na životné prostredie. Pritom je potrebné brať do úvahy špecifické potreby a podmienky rozvojových krajín a minimalizovať možné negatívne dopady na ich rozvoj takým spôsobom, ktorý bude chrániť chudobných a dotknuté komunity.

Ochrana klímy

Prijatie naliehavých opatrení na boj proti klimatickým zmenám a ich dopadom

13.1 Vo všetkých krajinách zvýšiť odolnosť a schopnosť adaptácie na nebezpečenstvo súvisiace s klimatickými zmenami a prírodnými pohromami.

13.2 Začleniť opatrenia v oblasti klimatických zmien do národných politík, stratégií a plánovania.

13.3 Zlepšiť vzdelávanie a zvyšovanie povedomia o klimatických zmenách, rozšíriť ľudské a inštitucionálne kapacity pre zmiernenie klimatických zmien, adaptáciu na ne, znižovanie ich dopadu a včasné varovanie.

13.a Uviesť do praxe záväzok prijatý rozvinutými krajinami v Rámcovej dohode OSN o klimatických zmenách a do roku 2020 dať spoločne zo všetkých zdrojov k dispozícii 100 mld. ročne na riešenie potrieb rozvojových krajín v súvislosti so zmysluplnými opatreniami na zmierňovanie a transparentnosťou pri ich zavádzaní, a v čo najkratšom čase naplno sprevádzkovať Zelený klimatický fond.

13.b Podporovať mechanizmy na zvyšovanie kapacít pre efektívne plánovanie a riadenie v oblasti klimatických zmien v najmenej rozvinutých krajinách, so zameraním sa na ženy, mládež, miestne a marginalizované komunity.

* S vedomím, že Rámcová dohoda OSN o klimatických zmenách je primárnym medzinárodným a medzivládnyim fórom pre vyjednávanie globálnej reakcie na klimatické zmeny.

Život pod vodou

Zachovanie a trvalo udržateľné využívanie oceánov, morí, morských zdrojov pre trvalo udržateľný rozvoj

14.1 Do roku 2025 predchádzať a výrazne znižovať znečistenie morí, najmä znečistenie, ktoré je spôsobené činnosťou na pevnine, vrátane odpadkov a znečistenie živín.

14.2 Do roku 2020 udržateľne spravovať a chrániť morské a pobrežné ekosystémy, aby sa zabránilo výrazným negatívnym dopadom, okrem iného aj posilňovaním ich odolnosti a opatreniami na ich obnovu, s cieľom zabezpečiť zdravé a produktívne oceány.

14.3 Minimalizovať a riešiť dopady okysľovania oceánov, okrem iného i prehlbovaním vedeckej spolupráce na všetkých úrovniach.

14.4 Do roku 2020 dosiahnuť účinnú reguláciu rybolovu, skončovať s nadmerným rybolovom, nezákonným, nehláseným a neregulovaným rybolovom, a tiež s nešetrnými metódami rybolovu, zaviesť vedecky podložené plány hospodárenia, s cieľom obnoviť populácie rýb v čo najkratšom možnom čase, prinajmenšom na takú úroveň, ktorá dokáže produkovať maximálny udržateľný výnos podľa biologických vlastností jednotlivých druhov.

14.5 Do roku 2020 zakonzervovať aspoň 10% pobrežných a morských oblastí v súlade s vnútroštátnym a medzinárodným právom a na základe najlepších dostupných vedeckých informácií.

14.6 Do roku 2020 zakázať niektoré formy dotácií na rybolov, ktoré prispievajú k nadmernému rybolovu a upustiť od zavádzania obdobných nových dotácií s vedomím, že zodpovedný a efektívny, špeciálny a diferencovaný prístup k rozvojovým a najmenej rozvinutým krajinám by sa mal stať neoddeliteľnou súčasťou vyjednávania Svetovej obchodnej organizácie o dotáciách na rybolov.

14.7 Do roku 2030 zvýšiť ekonomický prínos z udržateľného využívania morských zdrojov, okrem iného aj prostredníctvom riadeného rybolovu, aquakultúry a cestovného ruchu pre malé ostrovné rozvojové a najmenej rozvinuté štáty.

14.a Rozšíriť vedecké poznanie, rozvíjať výskumné kapacity a transfer námorných technológií, s ohľadom na kritériá a pokyny Medzivládnej oceánografickej komisie o transfere námorných technológií, a s cieľom zlepšiť zdravie oceánov a zvýšiť prínos biologickej rozmanitosti morí na rozvoj rozvojových krajín, hlavne malých ostrovných rozvojových a najmenej rozvinutých štátov.

14.b Zabezpečiť malým rybárom prístup k morským zdrojom a trhom.

14.c Posilniť ochranu a udržateľné využívanie oceánov a ich zdrojov prostredníctvom

medzinárodného práva, ako je to napísané v Dohode o morskom práve, ktorá ustanovuje právny rámec pre zachovávanie a udržateľné využívanie oceánov a ich zdrojov, s odvolaním sa na článok 158 dokumentu Budúcnosť, ako ju chceme (The Future We Want).

Život na pevnine

Ochrana, obnova a podpora udržateľného využívania suchozemských ekosystémov, udržateľného hospodárenia s lesmi, boj proti rozširovaniu púští, zastavenie a zvrátenie znehodnocovania pôdy a zastavenie straty biodiverzity

15.1 Do roku 2020 zabezpečiť ochranu, obnovu a udržateľné využívanie suchozemských a vnútrozemských sladkovodných ekosystémov a ich služieb, hlavne lesy, mokrade, hory a suché oblasti, v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z medzinárodných dohôd.

15.2 Do roku 2020 podporiť zavádzanie udržateľného hospodárenia so všetkými typmi lesov, zastaviť odlesňovanie, obnoviť zničené lesy a podstatne zvýšiť zalesňovanie a obnovu lesov na celom svete.

15.3 Do roku 2030 bojovať proti rozširovaniu púští, obnovovať znehodnotenú pôdu, vrátane území postihnutých rozširovaním púští, suchom či záplavami, usilovať sa o dosiahnutie sveta, v ktorom už nedochádza k degradácii pôdy.

15.4 Do roku 2030 zabezpečiť zachovanie horských ekosystémov, vrátane ich biodiverzity, aby sa zvýšila ich schopnosť poskytovať výhody nevyhnutné pre udržateľný rozvoj.

15.5 Prijatť neodkladné a dôrazné opatrenia na znížovanie degradácie prirodzeného prostredia, zastaviť straty v biodiverzite a do roku 2020 chrániť a zabraňovať vyhynutiu ohrozených druhov.

15.6 Zabezpečiť spravodlivé rozdeľovanie prínosov vyplývajúcich z využívania genetických zdrojov a podporovať zodpovedajúci prístup k týmto zdrojom.

15.7 Prijatť neodkladné opatrenia na skoncovanie s pytliactvom a pašovaním chránených druhov rastlín a živočíchov a riešiť ponuku a dopyt po nelegálnych prírodných produktoch.

15.8 Do roku 2020 zaviesť opatrenia proti zavlečeniu invazívnych druhov do suchozemských a vodných ekosystémov a výrazne znížiť ich dopad na tieto ekosystémy, kontrolovať alebo odstrániť prioritné invazívne druhy.

15.9 Do roku 2020 začleniť hodnoty ekosystému a biodiverzity do národného i regionálneho plánovania, rozvojových procesov a stratégií na znížovanie chudoby.

15.a Mobilizovať a významne zvýšiť finančné prostriedky zo všetkých zdrojov na zachovanie a udržateľné využívanie biodiverzity a ekosystémov.

15.b Mobilizovať značné prostriedky zo všetkých zdrojov na všetkých úrovniach na financovanie udržateľného hospodárenia s lesmi a poskytnúť rozvojovým krajinám zodpovedajúce stimuly na zlepšenie tohto hospodárenia, vrátane ochrany a obnovy lesov.

15.c Zvýšiť medzinárodnú podporu boja proti pytliactvu a pašovaniu chránených druhov, okrem iného aj zvyšovaním schopnosti miestnych komunít, venovať sa udržateľným spôsobom obživy.

Mier, spravodlivosť a silné inštitúcie

Propagovanie mierovej a inkluzívnej spoločnosti pre trvalo udržateľný rozvoj, zabezpečenie prístupu k spravodlivosti pre všetkých a vytvorenie efektívnych, spoľahlivých a inkluzívnych inštitúcií na všetkých úrovniach

16.1 Výrazne znížiť všetky formy násillia a s tým súvisiacu mieru úmrtnosti na celom svete.

16.2 Skoncováť so zneužívaním, vykorisťovaním a obchodom s ľuďmi, a so všetkými formami násillia na deťoch a ich mučením.

16.3 Podporovať zvrchovanosť práva na národnej aj medzinárodnej úrovni a zabezpečiť rovný prístup k spravodlivosti pre všetkých.

16.4 Do roku 2030 výrazne znížiť pohyb nezákonných finančných prostriedkov a zbraní, usilovať sa o prinavrátenie odcudzeného majetku a bojovať proti všetkým formám organizovaného zločinu.

16.5 Podstatne obmedziť korupciu a úplatkárstvo vo všetkých formách.

16.6 Vytvoriť účinné, zodpovedné a transparentné inštitúcie na všetkých úrovniach.

16.7 Zabezpečiť zodpovedné, inkluzívne, participatívne a zastupiteľské rozhodovanie na všetkých úrovniach.

16.8 Rozšíriť a posilniť zapojenie rozvojových krajín do rozhodovania v medzinárodných inštitúciách.

16.9 Do roku 2030 poskytnúť všetkým právnou subjektivitu, vrátane registrácie pri narodení.

16.10 Zabezpečiť verejnosti prístup k informáciám a ochranu základných slobôd, v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a medzinárodnými dohodami.

16.a Posilniť príslušné štátne inštitúcie, okrem iného aj prostredníctvom medzinárodnej spolupráce, pre budovanie kapacít na všetkých úrovniach, pre boj proti násilliu, terorizmu a trestnej činnosti, najmä v rozvojových krajinách.

16.b Podporovať a presadzovať nediskriminačné zákony a politiku udržateľného rozvoja.

Partnerstvá za ciele

Posilnenie spôsobu realizácie a revitalizácie globálneho partnerstva pre trvalo udržateľný rozvoj

FINANCIE

17.1 Posilniť mobilizáciu domácich zdrojov na zlepšenie domácich kapacít pre výber daní a ďalších príjmov, okrem iného aj prostredníctvom medzinárodnej podpory rozvojových krajín.

17.2 Plne realizovať záväzky rozvinutých krajín v rámci Oficiálnej rozvojovej pomoci (ODA), vrátane záväzku mnohých rozvinutých krajín, poskytnúť 0,7% ODA/HND rozvojovým krajinám a 0,15 až 0,20% ODA/HND najmenej rozvinutým krajinám; poskytovatelia ODA by mali zväžiť stanovené ciele na poskytnutie aspoň 0,20% ODA/HND najmenej rozvinutým krajinám.

17.3 Mobilizovať dodatočné finančné prostriedky z rôznych zdrojov pre rozvojové štáty.

17.4 Pomôcť rozvojovým štátom pri dosahovaní dlhodobej dlhovej udržateľnosti, prostredníctvom koordinovaných politík zameraných na podporu financovania dlhu, oddĺženia a reštrukturalizáciu dlhu podľa potreby, a zaoberať sa vonkajším zadlžením silne zadlžených chudobných krajín, aby sa znížila ich miera zadlženosti.

17.5 Prijatť a realizovať režimy na podporu investícií pre najmenej rozvinuté štáty.

TECHNOLÓGIE

17.6 Posilniť spoluprácu sever – juh, juh – juh, trojstrannú regionálnu a medzinárodnú spoluprácu v prístupe k vede, technológiám a inováciám, a posilniť zdieľanie znalostí za vzájomne dohodnutých podmienok, okrem iného aj prostredníctvom lepšej koordinácie existujúcich mechanizmov, hlavne na úrovni OSN a prostredníctvom mechanizmu medzinárodného sprístupňovania technológií.

17.7 Podporovať rozvoj, transfer a rozširovanie technológií šetrných k životnému prostrediu, do rozvojových krajín, za výhodných podmienok, vrátane koncesíí a preferenčných podmienok, na základe vzájomných dohôd.

17.8 Úplne sprevádzkovať technologickú banku a mechanizmy budovania vedeckých, technologických a inovačných kapacít pre najmenej rozvinuté krajiny do roku 2017, a rozšíriť používanie technológií, najmä informačných a komunikačných.

BUDOVANIE KAPACÍT

17.9 Posilniť medzinárodnú podporu pre realizáciu efektívneho a cieleného budovania kapacít v rozvojových krajinách na podporu národných plánov naplňovania všetkých cieľov

udržateľného rozvoja, a to aj prostredníctvom spolupráce sever – juh, juh – juh a trojstrannej spolupráce.

OBCHOD

17.10 Podporovať univerzálny, štandardizovaný, otvorený, nediskriminačný a spravodlivý, multilaterálny obchodný systém pod dohľadom Svetovej obchodnej organizácie (WTO), a to aj prostredníctvom záverov vyjednávania o Rozvojovej agende WTO z Dauha.

17.11 Výrazne zvýšiť vývoz rozvojových krajín, najmä s cieľom do roku 2020 zdvojnásobiť podiel najmenej rozvinutých krajín na svetovom vývoze.

17.12 Umožniť najmenej rozvinutým štátom bezcolný a bezkvótový prístup na trh v dlhodobom meradle, v súlade s rozhodnutím Svetovej obchodnej organizácie, okrem iného aj zabezpečením toho, že preferenčné pravidlá pôvodu, vzťahujúce sa na dovoz z najmenej rozvinutých krajín, sú transparentné a jednoduché a prispievajú k uľahčeniu prístupu na trh.

SYSTÉMOVÉ OTÁZKY

Politika a inštitucionálna súdržnosť

17.13 Posilniť globálnu makroekonomickú stabilitu, okrem iného aj prostredníctvom koordinácie politik a ich koherencie.

17.14 Podporovať politickú súdržnosť pre udržateľný rozvoj.

17.15 Rešpektovať politiku jednotlivých štátov pri zavádzaní a uskutočňovaní politik na odstránenie chudoby a udržateľný rozvoj. Mnohostranné partnerstvá

17.16 Posilniť globálne partnerstvá pre udržateľný rozvoj, podporované mnohostranným partnerstvom v prospech mobilizácie a zdieľania znalostí, expertízy, technológií a finančných zdrojov, na podporu dosiahnutia cieľov udržateľného rozvoja vo všetkých krajinách.

17.17 Podnecovať a podporovať efektívne partnerstvá verejných inštitúcií, partnerstvá verejného a súkromného sektoru a partnerstvá v rámci občianskej spoločnosti, a to na základe skúseností a využívania zdrojových stratégií partnerstva. Dáta, monitorovanie a zodpovednosť

17.18 Do roku 2020 zvýšiť podporu budovania kapacít rozvojových krajín, vrátane najmenej rozvinutých a malých ostrovných rozvojových štátov, k výraznému zvýšeniu dostupnosti vysoko kvalitných, aktuálnych a spoľahlivých údajov, členených podľa príjmu, pohlavia, veku, rasy, etnického pôvodu, migračného statusu, zdravotného postihnutia, geografickej polohy a ďalších relevantných charakteristík v národnom kontexte.

17.19 Do roku 2030 stavať na existujúcich iniciatívach, s cieľom rozvinúť prostriedky na meranie pokroku v oblasti trvalo udržateľného rozvoja, ktoré doplnia hrubý domáci produkt a podporiť budovanie štatistických kapacít rozvojových štátov.

<http://www.mladireporter.sk/o-programe/sdgs/kvalitne-vzdelanie>